

Tas Latweeschu draugs.

1844.

6. Juli.

27ta lappa.

T a u n a s s i n n a s.

Is Pehterburges. Taggad daschâs gubbermentês Kreewu semmê us Keisera pawehleschanu fahk ustaisiht skohlas preefch semmineku behrneem, ka arri scheem warretu valihdseht mahzitees loffih, rakstih un rehkinoh, kas tok katram zil- wekam lohti derr un waijaga. Scho leelu schehlastibu semneeki tur ne ween wissur usnahme ar pateifschanu, bet Wietskas gubbermentê fadewahs arri wehl 16 gohdigi salimneeki, ar waldischanas sianu, par sawas paschas naudas tohs preefch zittahm draudschu skohlahm waijadsgus nammus usbuhweht un fataisih. Par to winneem sawadas gohda-grahmatas irr eedohcas, un skohlu preefchneekem irr pawehlehts, las winau wahrdus eraksta sawada rulie, ka arri us preefchu tee skohlneeki un winau wezzaki sinnatu, kas winneem scho schehlastibu sagahdasis. (G. E.)

Pehterburges poljeise, taggad jo deenas jo wairak luhkodama, ka neds eefch boh-dehm neds us tirgu laudis ne captu peekrahpti, irr atradduve, ka eefch daschahm maqosihnehm un swetschu-bohdehm tee leeli swarra-kausi bija uskahrti tumschâs un schaurâs weetâs, fur pirzejeem gruhti nahzahs pree-eet un roudsicht, wos swars arri eshoft taifns. Tapebz taggad wisseem bohdneekeem un zitteem kohpmanneem tur irr pawehlehts, sawus leelus swarra-kaufus turreht gaischâs weetâs un tahdâs, fur no wissahm pussehm warr pree-eet.

Is Belgeru semmes. Iau zittâ godbâ, — ja galwina muhs ne will — mehs jums effam stahlijuschi, katur gudrs wihrs tahdus spilwenus jeb madrazzes eshoft isdohmajis, ar kureahm zilweks no kugga, kad schis juhrâ grimst wos foschlihd, warr is glahbtees. Ne fenn dauds kauschu preefchâ is prohweja tahdu spilweni vee Ostendes pilsehcas paschâ juhrâ. Bij a taishits no prosteem au-dekleem, 6 pehdas garrumâ, 3 pehdas plattumâ, un 4 tullus beesi preebahsts ar smalki fakappateem korkeem. Kad to nu bija nolaiduschi juhrâ, tad tas tik weenu paschu tulli eegrinne uhdeni. No kugga nolehzé matrohüs spilwenam wirfù, tam peeturre-jahs brihscham no schahs pusses, brihscham no zittas pusses, eelaidsahs uhdeni un kahpe atkal no jauna wirfù, zittu reis' no weenas, zittu reis' no ohtras mallas, opsehdahs brihscham widdù, brihscham pee mallas, nolikahs widdù, nolikahs fahnî, dasch' reis' garkinisski, dasch' reis' schkehrschi; bet kaut gan wisch wissadi puhlejahs, wissam taischu ne isdewahs, spilweni wehl puff tulla düsselk greimdeht uhdeni. Pebz tam

winsch fahze ar rohkohm itt kā ar aīrehm lrt, un parahdsja skaldrs, ka us tahdu wihsí ar scho spilwens gan arri warroht pa juhru eet. — Labba leeta teesham buhru, ja katram jilwekam us kuggu tahds spilwens buhru gultā, — un smalki fakappats korei arri now dauds zeetaki, ne kā falmi un feens, — un ja tad nu wehtras laskā jilweki waisz gitte palishgu ne sinnatu, tad katram tok faws spilwens wehl buhru par zerribu un laisfam par glahbschanu! Dauds tas arri ne makfahs: warr wezzus koreks nemt preefsch to.

Is Londones. Juhras uhdens fahligs, nedf derr preefsch dserfchanas, nedf ehdeenus ar to kreetni warr iswahriht, tadeht līhds schim wiſſeem fugginekeem, kad wiſſeem bija ja=eet paht juhru, waijadseja labbu teesu awoscha woi uppes uhdens nemt līhds, jo gitte di wiſſi ar faweeem laudim us paschu juhru drihs warreja noſlaht. Bet taggad weens kungs, kas Klark (Clark): Clarke) wahrdā un Rihgādſimmis, gudri irr isdohmajis, kā juhras uhdensi warroht pat aifht faldu un dseiramu. Eelsch Londones gitte eo maschihni, ar ko winsch juhras uhdensi wahra, irr pahtraudſijufchi un isprohwejuschi un atradde to lohti derrigu. Leels labbums gan buhru, ja nu kugga laudim gaut to weeglaki nahkrohs, sawu zellu eet!

Is Parihſches. Ta leela sturme un kruffa, paht ko jau alswinna loppa jums ſtahtſija, irr arri us ſemmehm wiſſapfahrt Parihſei leelu ſkahdi padarrijuſe: weena weetā apgahſe ſchluhnī, kur kummediantl nu pat dauds lauschu preefschā ſawas Kunſtes parahdiſa; gitte weetā isahrdiſa nammu, kur wiſſadus ſwehrus par naudu rāhdija; bet teiz, ka wehtra par laimi tik neganta bijufe, ka paschi ſwehri effoht baſlojuschees eet laukā. Arri warrena ſkahde notifke ar leelu teilti, kur jau wiſſ preefsch ballas bija ſalikſe gattawſ: bahrgi frohn-lukteri, glahſes u. t. j. v., un ſchis teits no wehtras eegahſahs un ſadauſiſa wiſſu, kas bija eelschā. Rehlinia scho ſkahdi us 3000 rubleem kappera n.

Us scho Deewa Dehls irr atſpihdejſis, ka winsch tohs wella darbus isahrditu.

Silcas ſemmēs, kur aitas labbi isdohdahs, un lohti kohtpas, ir pa tuhſtoschahm teek turretas, tur ar wiinahm gitte di darbosahs, ir tahts gitte di ganna, kā pee mums. Tur wakfards tahts ne dſenn us mahjahm kuh̄tis jeb laidards, bet tur aitas paleek pa neddekahm, pa mehnſcheem, ir par wiſſu woffaru us lauku, Spanjeru ſemmē arri wiſſjouru gaddu — un gans wadda ſawu pulku ar labbi ismah̄ita muddiga funna valligu, kur gribbedams, us kalneem labroht, ir kruhndōs un meschōs, ar weenu tahlaiki pa masam ſtaiqadams, un allasch gitte labbu gannam u weetu mekledams. Pat ſanana=ammats tahtdā ſemmēs naw, kā pee mums, metu un ſewefschu darbs, bet iſſeis wiſſreem uſwehlehts. Tahdam gannam ſaws namminſch ar ween līhds, proht: ſemmi rattei us diwi rictineem, un jumciñſch wiſſ-garam pahts, kā buhdina. Tur wiinam eelschā barriba: gibba, moise, uhderna= woi peena=kruhſis, ir fullu= woi allus=trauks, ar ko atſpirgees; tur darrekliſ ſkahds, ar ko laiku kaweht; tur gitte

scham, us ko paergrulleht; tur pawehnis farstâ faulé; tur drohfsch faktsisch niknâ weh-tru laikâ scham. — Raug, tâ dsihwo tahds awju-gans, weens pats ic klusffâ weentulibâ, brlshscham pa ilgu laiku zittu zilweku ne redsejis, kâ cikkai mahju-taudis, kas pa laifam nohk, tam zittu barribu un dsehreenu atnest, woi arri, kas scham ratta-buhdibu ar sirgu, woi poschi wilkdami, us zittu jaunu weetu aishwedd.

Tahdi ganri nu zittadi ic labbi taudis; bet jau no wiina dsihwes un ammata warr pamannish, ka leelu gudribu un augstu sapraschanu no teem ne warr gaedih. Kur to nems, kad dauds gaddeem ne kahda beedrisba un fa-eeschana ar gitteem un mahziteem zilwekeem naw? — Un tâ arri teefscham irr. Daudsreis wiina starpa tahdu-reds, kas lohti nemohzights, prahâ wahjsch, un pat to arri mahnu-tizzigs un hailsigs. — Tâ nu gan warr teesa buht, ko preeksch kahdeem gaddeem Wahzsemmes omihses lassija, un ko schê isteikschu, dascham par mahzbu.

Schahdam musku awju-gannam Wahzsemme peestahjebs weenreis pats dsihws wels. Woi tizzi, woi ne tizzi, mihtais lassitais! bet bissa wels. Melns sunapurnis, bukka-kahjahn, seeleem rageem, farkana ugguns-mehle un rihkli, leeli sohbi, un affi, lihki naggi, eik lab gattaws, kohst, kâ plehst. — Kas nu buhs ar nabbaga gannu? — Jau dohma, baidektam issprukt; bet kas wellam warr isbehgt! Laime gan, ka dwains wels scho reiss wehl ne tihko pehz wiina dsihwibas un dwehfeles, bet — kas to buhtu dohmajis! — pehz naudas. — »Tâ ka tu man atnessischodeen par neddetu — tâ faktu wels draudedams us drebbedamu gannu — «woi dsirdi? schodeen par neddetu, schinni paschâ weetâ, ap scho poschu siundu un brihdi 300 schlehpus dahldes eus schurp! — ja ne, rad es tewi sagraahbschu, kur ween dohmasi flehpees, un tew dsihwu aissnessischu paschâ elles dibbinâ. Nu sinni, kas tew ja darra!«

Nabbaga gans, no bailehm pahrnemis, un isfamisis prahâ, gluschi mehmis, ne wahrdian ne atteiz; un wels, sohbis patrinnis, aisswelkabs nohst, schahfdams, fruhfdams. — Bet muhsu gans wehl dsihws; ic atspirast va masam no bailehm; bet aiss ausim kassahs, un boschijahs, kur nu nems nabbadsinch tohs 300 dahlderus? — Wissi sahdscha taudis, dsirdejuschi scho ehrmigu norikkumu, ne warr isbrishnocees; zits tizz, zits ne tizz; bet ne weens ne warr palishseet. Gallâ to rahda us zeenigu fungu, kam sahdschis peederr, un ko wissi pasinne par baggatu un dewigu.

Gans, pee ta nogahsis, schehlojahs, un ic semmigi un gauschi luhsahs, lat ic op schehlojahs par wiina dweheli, un scham patappina to naudu, ar ko wellam rihkli aissbahst. Mihtais kungs arri rudoq gattaws us paligu, dohd scham to waljadisigu naudu, wehl geert tâ peeteikdams: lat ic in capot darroht, kâ launajs peedraudejis. — Nu gannam paleek drohfschaks prahs, un sirds apmeerinajahs.

Kad nu nolikta deena klah, wiensch dohdahs us zeltu, un noleek sawu naudas makku tâ apshmetâ weetâ. Un to poschu brihdi mellojs weefis arri klah; ras pats elles-praulis, un dsihws wels, ko pirmâ reise bi redsejis. Sohbis rahdidams, schis to naudu klusffâ ponemm, un paalabban klah aiseet tschaklahm kahjahn. Bet pauksch! pauksch! diwi plintes sprahgst, un elles-swehrs pee semmes spahrdahs un walstijahs;

gan gribb, bet ne warr zeltees; firds un meesa prischas, bet kahjas, giffas un guhschi smalku frohschu pilni. — Zeenings kungs, rikpat samannigs un gudrs, ka palihdisgs un mihligs buhdams, bij sawus strehneekus, gannam ne sinnoht, kluffinam paslehpis beesöös kruhmös; tee peeguldinajuschi scho elles-lahji. Nu schee muddigi klah; isgehrbe to dsihwu wellu smeetamees, ka wehders trihze, un parahdisa tam mulku-gannam, un lühds ar to skweenam balligam mahau-tizzigam, ka dsihros wels zits ne kahde ne bij, ka zilweks, un prohti: gudrs schelmis un saglis, kas ganna dumjibu labbi sinnadams, dohmaja winnu baidiht, un ko labbu pelnites. Un ta pateefiir buhru bijis, un sag, tam buhru brangis ideweess, kad kungs ne buhru bijis gudraks un drohschaks pahr scho gannu. — Gan kungs to paschu deesinn ka bij meklesis pamahziht or gudreem wahr-deem un skaidru pilnigu mozhibu; bet woi tad apmahntu leekutizzigu warr pahrlee, zinah; lai runna un stahsta,zik gribb? — Bet nu to paklibbu sagli pats lühds ar teem jehgereem us muischu-pee kunga aiswesdams, un wella isweepshanas-drehbes un lecku gishmi ar kaunu nu pats us sawahm plezzehm nesdams, nu bij pahrleezinahs, azzim redsoht; un pascham bij smeetees, ir kaunetees sawas mahau-tizzibas.

Kauni, nikni zilweki irr teefscham welli pafoalé, jeb wella heedri; jo Deewa wahrs dös laffam skaidri: (1 Jahr. graham. 3, 8.) Kas grehkus darra, tas irr no wella, jo tas wels grehko no eesahkuma. Us scho irr Deewa Dehls atspihdejis, ka wiensch tohs wella darbus isahrditu. — (Jehk. 4, 7.) Tad nu padohdeetees Deewam; stahveet tam wellam pretti, tad wiensch behgs no jums!

Ettlin.

Sinna, zik naudas 5. Juli-mehn. deenâ 1844 eeksch Rihges makfaja
par daschahm prezzehm.

Makfaja:	Sudr. naudâ. Rb./R.	Makfaja:	Sudr. naudâ. Rb./R.
Par	1	Par	1
1 puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	30	1 pohdu (20 mahrzineem) wasku	6 50
— meeschu, 100 mahrzin. smaggu	5	tabaka	— 80
— kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	15	swesta	2 50
— ausu	80	dselles	— 75
— sienu	60	linnu, krohna	1 40
— rupju rudsu-miltu	30	brakka	1 10
— bihdeletu rudsu-miltu	85	kannepu	— 75
— bihdeletu kweeschu, miltu	60	schéhihtu appinu	2 —
— meeschu-putraimu	40	neschéhihtu jeb prezzes appinu	1 20
— eesala	25	muzzu filku, eglu muzzâ	6 25
— linnu-sehklas	1 1/2	laodu muzzâ	6 50
— kannepu-sehklas	50	smalkas fahlis	3 90
1 wesumu seena, 30 pohdus smaggu	75	rupjas valtas fahlis	4 10
barrotu wehrscheu gallu, pa pohdu	20	wahti brandmihna, pufsddegga	7 25
		diwdegga	8 50

Lihds 5. Juli pee Rihges irr atmahkuschi 824 fuggi un aisbraukuschi 710.

Brihy drickeht. No Widsemmes General-gubbernements yusses: Dr. C. E. Vlapiersky.